

เรื่องเด่นประจำฉบับ

คนจนเมือง

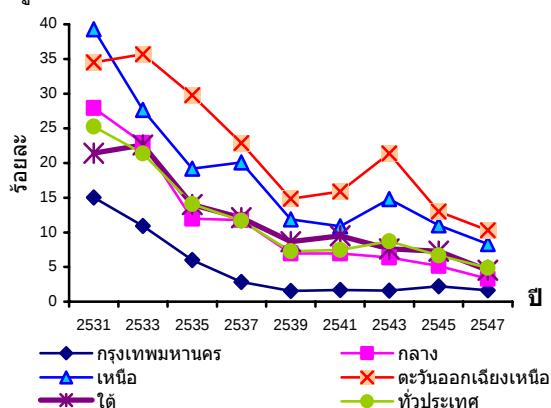
ตารางที่ 9 เส้นความยากจน สัดส่วน และจำนวนคนจน ปี 2543, 2545 และ 2547

เขตพื้นที่	ปี 2543	ปี 2545	ปี 2547
เส้นความยากจน(บาท/คน/เดือน)			
เขตเมือง	1,417	1,471	1,525
ชนบท	1,009	1,058	1,110
รวม	1,135	1,190	1,242
สัดส่วนคนจน (%)			
เขตเมือง	8.70	6.66	4.86
ชนบท	26.96	19.72	14.26
รวม	21.32	15.55	11.25
จำนวนคนจน (พันคน)			
เขตเมือง	1,608	1,302	978
ชนบท	11,152	8,207	6,101
รวม	12,760	9,509	7,079

ที่มา: ข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน, สสช.

ประมวลผลโดยสำนักพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและการกระจายรายได้, สสช.

แผนภูมิที่ 7 สัดส่วนคนจนเมือง จำแนกตามภาค ปี 2539-2547



ที่มา: ข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน, สสช.

ประมวลผลโดยสำนักพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและการกระจายรายได้, สสช.

“คนจนเมือง” คือผู้ที่มีรายได้ไม่เพียงพอในการซื้อหาอาหารและสินค้าจำเป็นพื้นฐานขั้นต่ำในการดำรงชีวิต หรือมีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน ซึ่งเป็นมิติความยากจนเชิงสมบูรณ์ (Absolute poverty) นอกจากนี้ ยังมีความยากจนในเชิงเปรียบเทียบ (Relative poverty) เป็นภาวะความยากจนที่เกิดจากความเหลื่อมล้ำในสังคม จากมาตรฐานการใช้ชีวิตที่แตกต่างกันระหว่างคนมีอันจะกิน คนที่พอมีพอกิน และคนที่ไม่มีจะกินต้องหาเลี้ยงชีพไปวันๆ ความแตกต่างของการดำรงชีพที่ต่างกัน ระหว่างคนทำงานออฟฟิศที่มีความมั่นคงและมีหลักประกันทางสังคม กับคนขายแรงงาน อาบเหงื่อต่างน้ำ หาเช้ากินค่ำ ซึ่งขาดหลักประกันทางสังคมและขาดความมั่นคงในอาชีพและรายได้

สองในห้าของคนจนเมืองอยู่ในภาคอีสาน

ผลจากการพัฒนาประเทศตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ส่งผลให้ภาวะความยากจนในเขตเมืองได้ลดลงอย่างรวดเร็ว เมื่อใช้เส้นความยากจน¹ ซึ่งเป็นระดับการบริโภคที่พอเพียงต่อการดำรงชีพหรือ “มีไม่พอกิน” เป็นเกณฑ์ชี้วัด ปรากฏว่า สัดส่วนคนจนเมืองลดลงจากร้อยละ 8.7 ในปี 2543 เหลือเพียงร้อยละ 4.9 ของประชากรในเขตเมืองทั้งหมด ในปี 2547 หรือมีจำนวนคนจนเมืองประมาณ 1 ล้านคน ในขณะที่คนจนในชนบทมีสัดส่วนร้อยละ 14.3 ของประชากรในชนบททั้งหมด หรือมีจำนวน 6.1 ล้านคน

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสัดส่วนคนจนเมืองสูงกว่าภาคอื่นๆ โดยในปี 2547 มีสัดส่วนร้อยละ 10.3 ของประชากรในภาค ในขณะที่กรุงเทพมหานครมีสัดส่วนคนจนเพียงร้อยละ 1.6 เท่านั้น ทั้งนี้คนจนเมืองอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 41.6 ของคนจนเมืองทั่วประเทศ โดยจังหวัดที่มีคนจนเมืองมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือกาฬสินธุ์ ชัยภูมิ และอุดรธานี ซึ่งมีจำนวนคนจนเมืองเกือบหนึ่งในสามของคนจนเมืองทั้งภาค ในขณะที่จังหวัดยโสธร มุกดาหาร และมหาสารคาม มีจำนวนคนจนเมืองน้อยที่สุด เพียงประมาณร้อยละ 2 ของคนจนเมืองทั้งภาค

¹ เส้นความยากจน (poverty line) เป็นเกณฑ์ชี้วัดความยากจน ซึ่งเป็นต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายของปัจเจกบุคคลในการได้มาซึ่งอาหารและสินค้าจำเป็นพื้นฐานขั้นต่ำ เส้นความยากจนเขตเมืองเพิ่มขึ้นจาก 1,417 บาท/คน/เดือน ในปี 2543 เป็น 1,525 บาท/คน/เดือน ในปี 2547

ตารางที่ 10 สัดส่วนครัวเรือนยากจน ที่เป็นเจ้าของสิ่งของต่างๆใน
ครัวเรือนต่อครัวเรือนยากจนทั้งหมดตามเขตพื้นที่ ปี 2547

รายการทรัพย์สิน และสิ่งของ	สัดส่วนของครัวเรือนยากจน(%)		
	เขตเมือง	ชนบท	รวม
หลอดไฟนีออน	98.82	95.21	95.78
พัดลม	91.44	82.90	84.24
TV	81.65	80.17	80.40
หม้อหุงต้มอาหารไฟฟ้า	69.70	63.02	64.07
ตู้เย็น	57.01	55.27	55.54
เตาแก๊ส	53.33	44.91	46.23
วิทยุ	48.59	45.39	45.89
กระติกไฟฟ้า	33.81	28.61	29.43
VCD	33.71	34.97	34.77
โทรศัพท์เคลื่อนที่	31.88	20.74	22.49
เตียงนอน	28.17	22.68	23.55
โทรศัพท์	9.86	2.60	3.74
คอมพิวเตอร์	1.91	0.63	0.83
รถจักรยานยนต์	48.66	52.75	52.11
จักรยาน	46.36	54.00	52.80

ที่มา : ข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน, สสช.

ประมวลผลโดยสำนักพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและการกระจายรายได้, สศช.

ทั้งนี้ ลักษณะของครัวเรือนที่มีสัดส่วนความยากจนสูง ประกอบด้วย ครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนเป็นเพศหญิง มีระดับการศึกษาประถมศึกษาหรือต่ำกว่า มีอายุไม่เกิน 19 ปี หรือมีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป นอกจากนี้ ผลการศึกษาโครงการสำรวจพฤติกรรมการดำเนินชีวิตของคนเมือง : กรณีศึกษาตัวอย่างประชาชน 22 จังหวัดทั่วประเทศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 82.7) มีอาชีพค้าขายและรับจ้างทั่วไป กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 38.0 เป็นผู้ที่ย้ายถิ่นมาจากที่อื่น โดยร้อยละ 51.3 ย้ายถิ่นเพื่อหางานทำ ซึ่งอาชีพตามภูมิลำเนาเดิมคือทำนา/เกษตรกรรมมากที่สุด รองลงมาค้าขาย และรับจ้างทั่วไป ตามลำดับ และปัญหาที่มีความกังวลใจมากที่สุดคือปัญหาเรื่องรายได้ รองลงมาเรื่องภาระหนี้สิน เรื่องสุขภาพ และปัญหาภายในครอบครัว ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนปี 2547 พบว่าคนเมืองที่เป็นหนี้มีอยู่ร้อยละ 55.1 โดยในจำนวนผู้เป็นหนี้หนี้ร้อยละ 26.9 กู้ยืมจากแหล่งเงินนอกระบบ

การถือครองทรัพย์สิน : โทรศัพท์และจักรยานยนต์เป็นสิ่งจำเป็นในครัวเรือน

ผลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนปี 2547 พบว่า คนเมืองมีโทรศัพท์อยู่ในครัวเรือนสูงถึงร้อยละ 81.6 สำหรับติดตามข่าวสารบ้านเมืองและให้ความบันเทิงราคาประหยัด โดยผลการศึกษาโครงการสำรวจพฤติกรรมการดำเนินชีวิตของคนเมือง : กรณีศึกษาตัวอย่างประชาชน 22 จังหวัดทั่วประเทศ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ติดตามข่าวสารทุกวันจากสื่อโทรทัศน์ ร้อยละ 67.8 จากหนังสือพิมพ์ร้อยละ 32.8 และจากวิทยุร้อยละ 27.7 (ใช้สื่อมากกว่า 1 ชนิด) โดยรายการโทรทัศน์ที่เป็นที่นิยม คือ ข่าว (ร้อยละ 87.2) ละครไทย (ร้อยละ 55.9) สนทนาข่าว/วิเคราะห์ข่าว (ร้อยละ 43.7) เกมโชว์ (ร้อยละ 33.7) และรายการเพลง (ร้อยละ 31.0) ตามลำดับ

ส่วนการถือครองจักรยานยนต์ ผลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนปี 2547 พบว่า คนเมืองที่มีรถจักรยานยนต์เป็นของตนเอง ร้อยละ 48.7 ของครัวเรือนยากจนในเขตเมืองทั้งหมด อย่างไรก็ตาม การมีรถจักรยานยนต์ก็มีผลกระทบทำให้เพิ่มภาระค่าใช้จ่ายในการเดินทางที่สูงกว่าการไม่มีรถ โดยพบว่า คนเมืองที่ไม่มีรถมีค่าใช้จ่ายในการเดินทางเฉลี่ย 142 บาท/ครัวเรือน/เดือน ในขณะที่คนเมืองที่มีรถจักรยานยนต์มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางเฉลี่ย 571 บาท/ครัวเรือน/เดือน ซึ่งระบบการขนส่งสาธารณะมีความสำคัญต่อการลดภาระค่าครองชีพของคนเมือง นอกจากนี้ ผลการศึกษาโครงการสำรวจพฤติกรรม

ดำเนินชีวิตของคนจนเมือง : กรณีศึกษาตัวอย่างประชาชน 22 จังหวัดทั่วประเทศ พบว่า ภาระหนี้สินที่ผ่อนชำระอยู่ในปัจจุบัน คือ รถยนต์/รถจักรยานยนต์สูงถึงร้อยละ 48.6 และบ้าน/ที่อยู่อาศัย ร้อยละ 22.4

นอกจากนี้ ยังมีสิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือนอื่นๆ ได้แก่ พัดลม โทรทัศน์ หม้อหุงต้มอาหารไฟฟ้า ตู้เย็น โทรศัพทเคลื่อนที่ เป็นต้น ซึ่งสะท้อนถึงรูปแบบการบริโภคของคนจนเมืองที่เน้นความสะดวกสบายให้ความสำคัญกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและความบันเทิง ซึ่งการถือครองทรัพย์สินระหว่างคนจนเมืองกับคนจนชนบทไม่ค่อยแตกต่างกันมากนัก

ปัญหาความยากจนเมืองเปลี่ยนจาก “มีไม่พอกิน” เป็น “มีไม่พอใช้”

ความยากจนเชิงสัมบูรณ์ (Absolute poverty) หรือ “มีไม่พอกิน” ได้ลดลงเป็นลำดับ แต่ความยากจนในเชิงเปรียบเทียบ (Relative poverty) ที่เกิดจากความเหลื่อมล้ำในสังคม จากมาตรฐานการใช้ชีวิตที่แตกต่างกัน หรือ “มีไม่พอใช้” เริ่มเห็นเด่นชัดมากขึ้นซึ่งสะท้อนจากมุมมองเกี่ยวกับความยากจนที่ได้จากผลการศึกษาคำถามการสำรวจพฤติกรรม การดำเนินชีวิตของคนจนเมือง : กรณีศึกษาตัวอย่างประชาชน 22 จังหวัดทั่วประเทศ ซึ่งสำรวจประชาชนทั่วไปผู้มีรายได้รายได้น้อยที่ไม่มียานประจำ อาทิ ผู้ประกอบอาชีพค้าขาย หาบเร่แผงลอย ผู้ใช้แรงงาน รับจ้างทั่วไป เป็นต้น ในช่วงเดือนพฤศจิกายน 2548 จำนวน 7,141 ตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 40.8 รู้สึกว่าตัวเองยากจน และเมื่อพิจารณาถึงกลุ่มที่มีรายได้ต่ำสุดไม่เกิน 2,000 บาทต่อเดือน หรือมีไม่พอกิน (จำนวนร้อยละ 3.2 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด) พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 51.0 รู้สึกว่าตัวเองไม่ยากจน ในขณะที่กลุ่มที่มีรายได้เกินกว่า 6,000 บาทต่อเดือนและเกินกว่า 8,000 บาทต่อเดือนมีจำนวนกว่าหนึ่งในสามที่คิดว่าตัวเองยากจน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าด้วยฐานรายได้ที่เท่ากันบางคนรู้สึกว่าตนเองจนแต่บางคนรู้สึกว่าตนเองไม่จนอันเกิดจากมาตรฐานการดำรงชีวิตและความต้องการที่แตกต่างกัน โดยผู้ที่เห็นว่าตนเอง “ยากจน” นั้นให้เหตุผลว่าเพราะมี ภาระรายจ่ายสูง (ร้อยละ 22.4) มีรายได้น้อย (ร้อยละ 18.6) หาได้ไม่พอใช้ (ร้อยละ 15.2) มีหนี้สิน (ร้อยละ 10.3) และมีสิ่งอำนวยความสะดวกไม่ครบ (ร้อยละ 5.5) เป็นต้น ในขณะที่ผู้ที่รู้สึกว่าตัวเอง “ไม่ยากจน” นั้นเป็นเพราะ มีพออยู่พอกิน (ร้อยละ 61.9) มีงานทำ (ร้อยละ 14.2) ชีวิตความเป็นอยู่ไม่ลำบาก (ร้อยละ 6.6) และไม่มี

ตารางที่ 11 ร้อยละของตัวอย่างที่ระบุความรู้สึกต่อความยากจนของตนองจำแนกตามระดับรายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน

ความรู้สึกต่อความยากจนของตนอง	ระดับรายได้ (บาทต่อเดือน)					รวม
	ไม่เกิน 2,000	2,001-4,000	4,001-6,000	6,001-8,000	มากกว่า 8,000	
ยากจน	49.0	50.8	41.8	34.9	34.9	40.8
ไม่ยากจน	51.0	42.9	58.2	65.1	65.1	59.2
รวมทั้งสิ้น	100	100	100	100	100	100
ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง	3.2	21.1	45.8	11.7	18.3	100

ที่มา : มหาวิทยาลัยอัลสซังญ์ ; โครงการสำรวจพฤติกรรมการดำเนินชีวิตของคนจนเมือง : กรณีศึกษาตัวอย่างประชาชน 22 จังหวัดทั่วประเทศ, พฤศจิกายน 2548

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของครัวเรือนยากจนตามเขตพื้นที่ ปี 2547

รายการค่าใช้จ่าย	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย (บาท/ครัวเรือน/เดือน)		ร้อยละของค่าใช้จ่าย (%)	
	เขตเมือง	ชนบท	เขตเมือง	ชนบท
รวม	6,294	5,448	100.00	100.00
ค่าใช้จ่ายด้านอาหาร	2,794	2,427	44.39	44.54
ค่าใช้จ่ายมิใช่อาหาร	3,500	3,021	55.61	55.46
-ที่อยู่อาศัย	955	765	27.29	25.31
-เดินทาง/ยานพาหนะ	527	537	15.06	17.77
-เชื้อเพลิง/แสงสว่าง	381	288	10.89	9.52
-ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล	195	176	5.56	5.81
-การศึกษา	182	108	5.19	3.58
-การสื่อสาร/อุปกรณ์	170	94	4.85	3.11
-ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	1,091	1,054	31.16	34.89

ที่มา : ข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน, สถช.

ประมวลผลโดยสำนักพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและการกระจายรายได้, สถช.

ตารางที่ 13 ร้อยละของตัวอย่าง ที่ระบุถึงความพึงพอใจต่อชีวิตความเป็นอยู่ด้านต่างๆในปัจจุบัน

ด้านต่างๆ	ความพึงพอใจต่อชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบัน			
	พอใจ	เฉยๆ	ไม่พอใจ	รวม
รายได้	50.5	16.2	33.3	100.0
อาชีพที่ทำ	71.6	17.6	10.8	100.0
ความเป็นอยู่ของครอบครัว	76.2	14.2	9.6	100.0
ที่อยู่อาศัย	74.4	14.0	11.6	100.0

ที่มา : มหาวิทยาลัยอัลสัมซิน ; โครงการสำรวจพฤติกรรมความต้องการชีวิตของคน

จนเมือง : กรณีศึกษาตัวอย่างประชาชน 22 จังหวัดทั่วประเทศ , พฤศจิกายน

2548

หนี้สิน (ร้อยละ 4.4) เป็นต้น ทั้งนี้ได้สะท้อนให้เห็นว่ารูปแบบปัญหาความยากจนเมืองนั้นเกิดจาก “ความมีไม่พอใช้”

แบบแผนการดำรงชีวิต : ชักหน้าไม่ถึงหลัง

ผลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี 2547 พบว่า คนจนเมืองมีค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตโดยเฉลี่ย 6,294 บาทต่อครัวเรือน ในขณะที่คนจนในชนบทมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 5,448 บาทต่อครัวเรือน สะท้อนให้เห็นว่าคนจนเมืองมีค่าใช้จ่ายสูงกว่าคนจนในชนบท โดยภาระค่าใช้จ่ายของคนจนเมือง ประกอบด้วย ค่าอาหาร ร้อยละ 44.4 และมิใช่อาหารร้อยละ 55.6 ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายด้านที่อยู่อาศัยในสัดส่วนมากที่สุด รองลงมาเป็นค่าเดินทาง และค่าเชื้อเพลิงและแสงสว่าง ตามลำดับ นอกจากนี้ ผลการศึกษาโครงการสำรวจพฤติกรรมความต้องการชีวิตของคนจนเมือง : กรณีศึกษาตัวอย่างประชาชน 22 จังหวัดทั่วประเทศ พบว่า การวางแผนการใช้จ่ายเงินรายเดือนยังไม่ค่อยเหมาะสม โดยกลุ่มตัวอย่างของคนจนเมืองร้อยละ 35.7 มีรายได้น้อยกว่ารายจ่าย ส่วนอีกร้อยละ 51.1 มีรายได้พอๆกับรายจ่าย มีเพียงร้อยละ 13.2 เท่านั้นที่มีรายได้มากกว่ารายจ่าย ประกอบกับ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 51.4 ยังมีภาระส่งเงินเลี้ยงดูครอบครัว ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเด็กและผู้สูงอายุ

ด้วยวิถีชีวิตของคนเมืองที่มีลักษณะต่างคนต่างอยู่ การได้มาซึ่งอาหารและสิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือนโดยการใช้จ่ายเงิน และค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตค่อนข้างสูง ทั้งด้านที่อยู่อาศัยและค่าเดินทาง ประกอบกับการขยายตัวของศูนย์การค้าและร้านค้า/ร้านสะดวกซื้อในเขตเมือง ทำให้มีความสะดวกในการซื้อหาสิ่งของมาสนองความต้องการได้ง่ายและเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ดังนั้นถ้าคนจนเมืองไม่ระมัดระวังในการใช้จ่ายหรือขาดการวางแผนการใช้จ่ายที่ดี อาจนำไปสู่ปัญหาการใช้จ่ายเกินตัวและปัญหาหนี้สินตามมาได้ ทั้งนี้มีความแตกต่างกันกับวิถีชีวิตของคนชนบทซึ่งเน้นความเรียบง่าย ใช้ชีวิตที่พอเพียง พึ่งตนเองเป็นหลัก มีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน โดยระดับครัวเรือนจะมีการปลูกพืชผักสวนครัว ผลไม้ เลี้ยงสัตว์ไว้เป็นอาหารของครอบครัว ในระดับชุมชนได้ร่วมกันทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายและเพิ่มรายได้ของครอบครัวและชุมชน เช่น ปุ๋ยชีวภาพ ร้านค้าชุมชน ปลูกป่าชุมชน เป็นต้น ซึ่งวิถีชีวิตของคนชนบทดังกล่าว หากคนจนเมืองนำมาปรับใช้จะสามารถหลุดพ้นจากความยากจนได้เร็วกว่ายิ่งขึ้น ทั้งนี้สามารถศึกษาได้

จากกรณีตัวอย่างของชุมชนต่างๆ เช่น ชุมชนบ้านม่วงหวาน และบ้านโคกเจริญ ต.จันทุม อ.พลับพลาชัย จ.บุรีรัมย์ ชุมชนบ้านร่องกาศใต้ ต.ร่องกาศ อ.สูงเม่น จ.แพร่ เป็นต้น

คนจนเมืองมีโอกาสเข้าถึงบริการของรัฐหลากหลายมากขึ้น

ปัจจุบันรัฐบาลมีนโยบายในการเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย และขยายโอกาสให้กับคนจนหรือคนในระดับฐานราก เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการประกอบอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น โดยมีการดำเนินโครงการต่างๆ ที่สำคัญ ได้แก่ การสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า OTOP กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง การแปลงสินทรัพย์เป็นทุน โครงการบ้านมั่นคง โครงการบ้านเอื้ออาทร และโครงการบ้านสำเร็จรูป (knock down) โครงการสนับสนุนทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนที่ยากจน เป็นต้น ซึ่งโครงการเหล่านี้มีส่วนแบ่งเบาภาระในการดำรงชีพของคนจนทั้งในเมืองและชนบท โดยเฉพาะโครงการที่เกี่ยวกับที่อยู่อาศัยซึ่งได้รับประโยชน์โดยตรงส่วนใหญ่เป็นผู้อยู่อาศัยในเขตเมือง

ทั้งนี้ผลการศึกษาโครงการสำรวจพฤติกรรม การดำเนินชีวิตของคนจนเมือง : กรณีศึกษาตัวอย่างประชาชน 22 จังหวัดทั่วประเทศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังมีความพึงพอใจต่อการดำเนินชีวิตโดยรวม ทั้งด้านความเป็นอยู่ของครอบครัว ด้านที่อยู่อาศัย และในด้านอาชีพที่ทำ แต่เป็นที่น่าสนใจว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 50.5 ที่มีความพอใจด้านรายได้ ส่วนอีกร้อยละ 33.3 ยังไม่พอใจในรายได้ที่ได้รับในแต่ละเดือน

สรุป: แก้ปัญหาความยากจนเมืองด้วยการดำเนินชีวิตที่พอเพียง

ในช่วงที่ผ่านมาทุกภาคส่วนได้ร่วมกันแก้ไข ปัญหาความยากจนในเขตเมืองที่เป็นความยากจนเชิงสัมบูรณ์ ให้แก่คนจน “หาเช้ากินค่ำ และ มีไม่พอกิน” ทำให้ปัญหา เหล่านั้นทุเลาเบาบางลงโดยลำดับ ปัจจุบันปัญหาความยากจน เมืองได้เปลี่ยนรูปแบบไปเป็นปัญหาที่เกิดจาก “มีไม่พอใช้” หรือมีไม่พอที่จะตอบสนองความต้องการ กลับเด่นชัดขึ้น เพราะเป็นปัญหาที่เกิด จากความเหลื่อมล้ำในสังคมระหว่าง “ผู้ที่มีอันจะกินจะใช้” และ “ผู้ที่มีไม่พอใช้” และจากพฤติกรรม การบริโภคที่เลียนแบบกัน ดังนั้น การแก้ไขปัญหาความยากจน นอกเหนือจากการลดความเหลื่อมล้ำในสังคม โดยการกระจาย รายได้ที่เป็นธรรม ควบคู่กับการส่งเสริมการปฏิบัติตามแนว เศรษฐกิจพอเพียงแล้ว จะต้องเน้นให้ความสำคัญที่ตัวคนจน เมืองเอง ซึ่งต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและวิถีชีวิตใหม่ โดยหัน มาให้ความสำคัญกับการใช้ชีวิตแบบพอเพียง การใช้จ่ายอย่าง สมเหตุสมผล การพัฒนาตนเองเพื่อสร้างโอกาสในการมีงาน ทำและเพิ่มรายได้ รวมทั้งการวางแผนการออมเพื่อความมั่นคง ของครอบครัวในอนาคต ซึ่งการดำเนินชีวิตที่พอดี-พอเพียงนี้ ขึ้นอยู่กับตัวคนจนเป็นสำคัญ